

KONVENCIJA ŽUPANOV ZA PODNEBNE SPREMEMBE IN ENERGIJO

Župani podpisniki te konvencije imamo skupno vizijo trajnostne prihodnosti ne glede na velikost svojih občin ali njihovo mesto na zemljevidu sveta. Ta skupna vizija vodi naša dejanja pri spopadanju z medsebojno povezanimi izzivi: blažitvijo podnebnih sprememb, prilagajanjem nanje in trajnostno energijo. Pripravljene smo, da skupaj izvedemo konkretne dolgoročne ukrepe, s katerimi bomo ustvarili okoljsko, družbeno in gospodarsko stabilno okolje za sedanjo in prihodnje generacije. Naša skupna odgovornost je, da zgradimo bolj trajnostna, privlačna, za življenje prijetna, odporna in energetska učinkovita ozemlja.

ŽUPANI SE ZAVEDAMO, DA:

se podnebne spremembe že dogajajo in pomenijo enega največjih svetovnih izzivov našega časa, ki zahteva takojšnje ukrepanje ter sodelovanje med lokalnimi, regionalnimi in nacionalnimi organi z vsega sveta;

so lokalni organi ključni dejavnik pri spodbujanju energetskega prehoda in boju proti podnebnim spremembam na ravni upravljanja, ki je državljaniom najbližje. Skupaj z organi na regionalni in nacionalni ravni so odgovorni za podnebne ukrepe in so pripravljene ukrepati ne glede na zaveze drugih strani. V vseh družbeno-ekonomskih razmerah in na vseh geografskih lokacijah so lokalni in regionalni organi na čelu prizadevanj za zmanjšanje ranljivosti svojih ozemelj za različne učinke podnebnih sprememb. Čeprav prizadevanja za zmanjšanje emisij že potekajo, je prilagajanje še naprej nujen in nepogrešljiv dopolnilni element blažitve podnebnih sprememb;

blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje lahko zagotovita številne koristi za okolje, družbo in gospodarstvo. Z njuno skupno obravnavo se odpirajo nove možnosti za spodbujanje trajnostnega lokalnega razvoja. To vključuje oblikovanje vključujočih, energetska učinkovitih in na podnebne spremembe odpornih skupnosti, izboljšanje kakovosti življenja, spodbujanje naložb in inovacij, krepitev lokalnega gospodarstva in ustvarjanje novih delovnih mest ter krepitev vključevanja in sodelovanja deležnikov;

lokalne rešitve za energetske in podnebne izzive prispevajo k zagotavljanju zanesljive, trajnostne in konkurenčne oskrbe državljanov z energijo po dostopnih cenah, s tem pa tudi k zmanjšanju energetske odvisnosti in zaščiti ranljivih odjemalcev.

ŽUPANI IMAMO SKUPNO VIZIJO ZA LETO 2050 NA POTI PROTI:

- razogljičenim ozemljem in posledičnemu prispevku k temu, da dvig temperature na svetovni ravni v povprečju ostane precej pod 2 °C v primerjavi s predindustrijsko dobo v skladu z mednarodnim sporazumom o podnebnju, sklenjenim decembra 2015 na podnebni konferenci COP 21 v Parizu;
- odpornejšim ozemljem in posledično pripravi na neizogibne škodljive učinke podnebnih sprememb;
- splošnemu dostopu do zanesljivih, trajnostnih, cenovno dostopnih energetske storitev za vse, s katerim se bosta izboljšali kakovost življenja in energetska varnost.

DA BI TO DOSEGLI, SE ŽUPANI ZAVEZUJEMO, DA BOMO:

- zmanjšali emisije CO₂ (in po možnosti tudi drugih toplogrednih plinov) na ozemlju svojih občin za **najmanj 40 % do leta 2030**, in sicer z izboljšano energetske učinkovitostjo in večjo uporabo obnovljivih virov energije;
- povečali svojo odpornost s prilagajanjem učinkom podnebnih sprememb;
- delili svojo vizijo, rezultate, izkušnje in znanje z drugimi lokalnimi in regionalnimi organi v EU in širše na podlagi neposrednega sodelovanja in medsebojne izmenjave, in sicer v okviru svetovne konvencije županov.

Da bi zaveze naših lokalnih organov pretvorili v dejanja, si bomo prizadevali slediti načrtu, predstavljenemu v Prilogi I, vključno z razvojem akcijskega načrta za trajnostno energijo in podnebne spremembe ter rednim spremljanjem napredka.

ŽUPANI SE ZAVEDAMO, DA NAŠA ZAVEZA ZAHTEVA:

- močno politično vodstvo;
- določitev ambicioznih dolgoročnih ciljev, ki presegajo politične mandate;
- usklajeno (medsebojno) delovanje blažitve podnebnih sprememb in prilagajanja nanje na podlagi mobilizacije vseh vključenih občinskih oddelkov;
- medsektorski in celostni ozemeljski pristop;
- dodelitev ustreznih človeških, tehničnih in finančnih virov;
- vključevanje vseh zadevnih deležnikov na naših ozemljih;

- krepitev moči državljanov kot ključnih porabnikov energije, kot proizvajalcev - odjemalcev in kot udeležencev v energetskega sistema, ki se odziva na povpraševanje;
- takojšnje ukrepanje, predvsem s prilagodljivimi ukrepi, „ki jih ne bomo obžalovali“;
- izvedbo pametnih rešitev za obravnavo tehničnih in družbenih izzivov energetskega prehoda;
- redno prilagajanje naših ukrepov glede na ugotovitve, pridobljene s spremljanjem in ocenjevanjem;
- združeno horizontalno in vertikalno sodelovanje med lokalnimi organi in z vsemi drugimi ravni upravljanja.

ŽUPANI POZDRAVLJAMO:

- pobudo Evropske komisije za združitev blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje, tj. obeh stebrov boja proti podnebnim spremembam, pod to krovno pobudo in nadaljnjo krepitev sinergij z drugimi zadevnimi politikami in pobudami EU;
- podporo Evropske komisije širitvi modela konvencije županov na druge dele sveta prek svetovne konvencije županov;
- podporo, ki jo je Odbor regij kot institucionalni zastopnik lokalnih in regionalnih organov EU zagotovil konvenciji županov in njenim ciljem;
- pomoč, ki so jo države članice, regije, province, mentorska mesta in druge institucionalne strukture zagotovili lokalnim organom pri izpolnjevanju njihovih zavez za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje na podlagi konvencije županov.

ŽUPANI POZIVAMO:

– DRUGE LOKALNE ORGANE, NAJ:

- se nam pridružijo v skupnosti konvencije županov;
- delijo znanje in izvajajo dejavnosti za krepitev zmogljivosti v okviru konvencije županov;

– **REGIONALNE/PODNACIONALNE ORGANE, NAJ:**

- nam zagotovijo strateške smernice, politično, tehnično in finančno podporo pri razvoju, izvajanju in spremljanju naših akcijskih načrtov in povezanih ukrepov;
- nam pomagajo spodbujati sodelovanje in skupne pristope za učinkovitejše in celovitejše ukrepanje;

– **NACIONALNE VLADE, NAJ:**

- prevzamejo svoj del odgovornosti pri spopadanju s podnebnimi spremembami ter zagotovijo ustrezno politično, tehnično in finančno podporo za pripravo in izvajanje naših lokalnih strategij za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje;
- nas vključijo v pripravo in izvajanje nacionalnih strategij za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje;
- zagotovijo ustrezen dostop do mehanizmov financiranja za podporo lokalnim podnebnim in energetskim ukrepom;
- priznajo učinek naših lokalnih prizadevanj ter upoštevajo naše potrebe in stališča v okviru evropskih in mednarodnih postopkov v zvezi s podnebjem;

– **EVROPSKE INSTITUCIJE, NAJ:**

- utrdijo okvire politike, ki podpirajo izvajanje lokalnih strategij za podnebje in energijo ter sodelovanje med mesti;
- nam zagotovijo ustrezno operativno in tehnično podporo ter podporo pri promoviranju;
- še naprej vključujejo konvencijo županov v ustrezne politike, podporne programe in dejavnosti Evropske unije ter nas hkrati vključujejo v fazi priprave in izvajanja;
- še naprej dajejo na voljo priložnosti za financiranje za izpolnjevanje naših zavez ter predlagajo namenske instrumente za pomoč pri razvoju projektov, ki nam pomagajo razvijati, dajati ponudbe in začeti programe naložb;
- priznajo našo vlogo in prizadevanja pri blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter delijo naše dosežke z mednarodno skupnostjo;

– **DRUGE DELEŽNIKE¹, NAJ:**

- mobilizirajo in si izmenjujejo strokovno in drugo znanje, tehnologijo in finančne vire, ki dopolnjujejo in krepijo naša lokalna prizadevanja, povečujejo gradnjo zmogljivosti, spodbujajo inovacije in krepijo naložbe;
- postanejo dejavni akterji pri energetskega prehodu in nas podprejo s svojim vključevanjem v ukrepe skupnosti.

¹ Npr. zasebni sektor, finančne institucije, civilna družba, znanstvena in akademska skupnost.

PRILOGA I

POSTOPNI PROCES IN VODILNA NAČELA KONVENCIJE ŽUPANOV

SKUPNI NAČRT ZA SKUPNO VIZIJO:

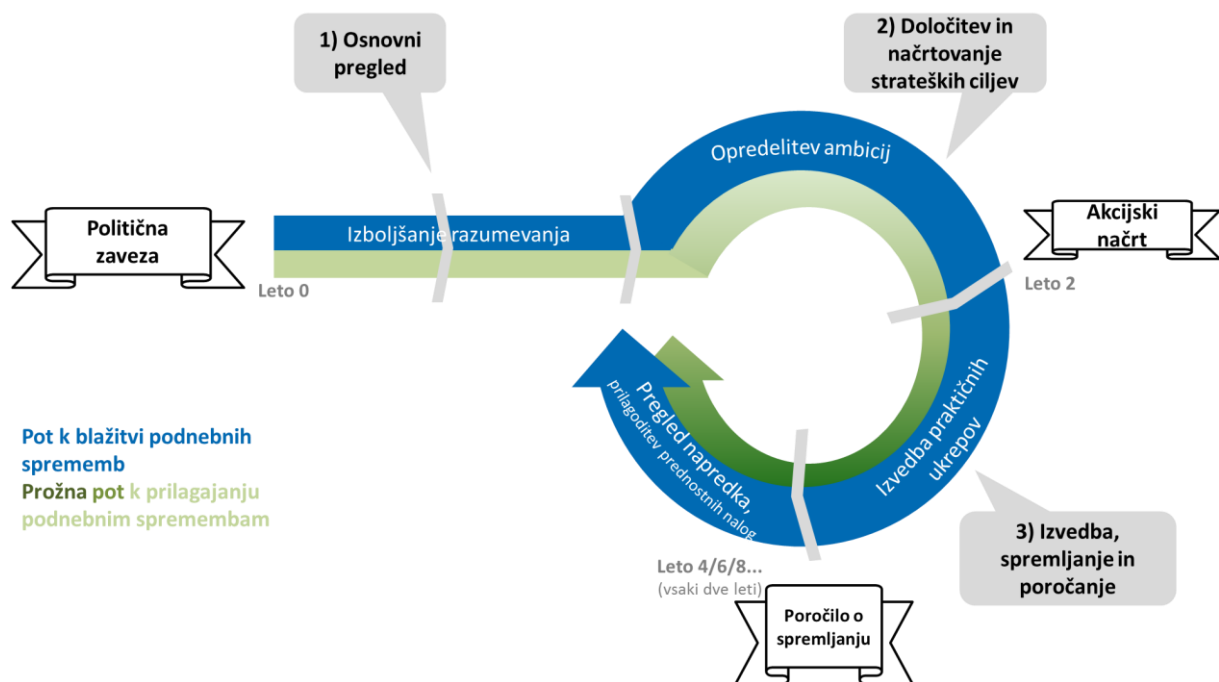
Da bi podpisniki konvencije županov izpolnili svoje cilje za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, se zavezujejo, da bodo izvedli vrsto korakov:

KORAKI/STEBRI	BLAŽITEV SPREMEMB	PODNEBNIH EVIDENCE	PRILAGAJANJE SPREMEMBAM	PODNEBNIM TVEGANJA
1) Začetek in osnovni pregled	Priprava osnovne emisij	evidence	Priprava ocene ranljivosti za podnebne spremembe	tveganja in
2) Določitev in načrtovanje strateških ciljev	Predložitev akcijskega načrta za trajnostno energijo in podnebne spremembe (SECAP) ter vključevanje premislekov o blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje* v ustrezne politike, strategije in načrte_ v dveh letih po sklepu občinskega sveta			
3) Izvedba, spremljanje in poročanje	Poročanje o napredku vsako drugo leto po predložitvi akcijskega načrta SECAP na platformi pobude			

* Strategijo za prilagajanje bi bilo treba vključiti v akcijski načrt SECAP in/ali izdelati in vključiti v ločene dokumente. Podpisniki lahko sami izberejo obliko – glej odstavek „pot k prilagajanju podnebnim spremembam“ v nadaljevanju.

V prvem in drugem letu se postavijo temelji za načrt s poudarkom na oceni stanja (glavni viri emisij in njihove možnosti zmanjšanja, glavna podnebna tveganja in ranljivosti ter z njimi povezani sedanji/prihodnji izzivi), opredelitvi prednostnih nalog za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter zgodnjih uspehov, krepitvi udeležbe skupnosti ter mobilizaciji ustreznih virov in zmogljivosti za izvedbo potrebnih ukrepov. V naslednjih letih se bomo osredotočili na krepitev in stopnjevanje začelih ukrepov in projektov, da bi se pospešile spremembe.

PROŽNE POTI, PRILAGODLJIVE DEJANSKIM LOKALNIM RAZMERAM:

Konvencija županov določi okvir za ukrepanje, ki lokalnim organom pomaga uresničiti njihove ambicije v zvezi z blažitvijo podnebnih sprememb in prilagajanjem nanje, ob upoštevanju raznolikosti na terenu. Občinam podpisnicam se omogoči, da same izberejo najboljši način za izvedbo svojih lokalnih ukrepov. Ne glede na raznolikost prednostnih nalog so lokalni organi pozvani k celostnemu in celovitemu ukrepanju.

– Pot k blažitvi podnebnih sprememb

„Pot“ k blažitvi podnebnih sprememb omogoča podpisnikom nekaj prožnosti, zlasti kar zadeva evidenco emisij (npr. izhodiščno leto, ključni sektorji za obravnavo, dejavniki emisij, ki se uporabijo za izračun, enota emisij, ki se uporabi za poročanje², itd.).

– Pot k prilagajanju podnebnim spremembam

„Pot“ k prilagajanju podnebnim spremembam je dovolj prožna, da se lahko vključijo novo znanje in spoznanja ter izražajo spreminjajoče se razmere in zmogljivosti podpisnikov. Oceno tveganja in ranljivosti za podnebne spremembe je treba izvesti v dogovorjenem dveletnem časovnem okviru. Na podlagi rezultatov se bo opredelil način, kako izboljšati odpornost ozemlja. Strategija za prilagajanje podnebnim spremembam, ki bi jo bilo treba vključiti v akcijski načrt za trajnostno energijo in podnebne spremembe in/ali druge ustrezne dokumente o načrtovanju, se lahko čez čas okrepi in prilagodi. Najprej bi se lahko obravnavali ukrepi, „ki jih ne bomo obžalovali“, ki bi se v naslednjih letih dopolnili z drugimi ukrepi (npr. po ponovni oceni stanja, ki se opravi vsaki dve leti, med revizijami akcijskega načrta) – to bo omogočilo prilagajanje v primernem času in po nižjih stroških.

²

Podpisniki lahko za poročanje o svojih emisijah uporabljajo CO₂ (ogljikov dioksid) ali ekvivalent CO₂. Druga možnost jim omogoča, da upoštevajo tudi emisije drugih toplogrednih plinov, predvsem CH₄ (metan) in N₂O (didušikov oksid).

VERODOSTOJNO IN PREGLEDNO GIBANJE:

- **Politična potrditev:** občinski svet ratificira zavezo, akcijski načrt za trajnostno energijo in podnebne spremembe ter druge ustrezne dokumente o načrtovanju z resolucijo/sklepom. To zagotavlja dolgoročno politično podporo.
- **Stabilen, dosleden, pregleden in usklajen okvir za zbiranje podatkov in poročanje:** metodologija konvencije županov, ki temelji na izkušnjah občin, regij in mrež mest, ima trdno tehnično in znanstveno podlago, razvito z Evropsko komisijo. Razviti so bili skupna metodološka načela in obrazci za poročanje, ki podpisnikom omogočajo strukturirano in sistematično spremljanje napredka, poročanje o njem in njegovo javno objavljane. Predloženi akcijski načrt za trajnostno energijo in podnebne spremembe se javno objavi na spletnem profilu posameznega podpisnika na spletišču konvencije županov. Tako se zagotavljajo preglednost, odgovornost in primerljivost lokalnih podnebnih ukrepov podpisnikov.
- **Priznavanje in opaznost uresničenih prizadevanj:** posamezni in skupni rezultati, zbrani z obrazci za poročanje, se javno objavijo na spletišču konvencije županov, da bi tako spodbudili in olajšali izmenjave in samoocenjevanje. Podpisniki lahko na podlagi sporočanja podatkov prek konvencije županov dokažejo velik vpliv svojih ukrepov na terenu. Poleg tega se s podatki, zbranimi na podlagi okvira konvencije županov za poročanje, nacionalnim, evropskim in mednarodnim nosilcem odločanja zagotovijo nujne povratne informacije o lokalnih ukrepih.
- **Ocena podatkov, ki jih sporočijo podpisniki:** ta nadzor kakovosti pomaga zagotoviti verodostojnost in zanesljivost celotne pobude konvencije županov.
- **Izključitev v primeru neizpolnjevanja obveznosti:** podpisniki soglašajo, da bodo izključeni iz pobude, če ne bodo v določenih rokih predložili zgoraj navedenih dokumentov (tj. akcijskega načrta za trajnostno energijo in podnebne spremembe ter poročil o spremljanju), pri čemer mora urad konvencije županov poslati predhodno pisno obvestilo o izključitvi. S tem postopkom se zagotavljajo preglednost, stabilnost in pravičnost do drugih podpisnikov, ki svoje zaveze izpolnijo.

PRILOGA II

PODLAGA IN OZADJE

Podpisniki konvencije županov se zavezujejo gibanju ob polnem zavedanju naslednjega:

- Medvladni forum za podnebne spremembe (IPCC) je v svojem [petem ocenjevalnem poročilu](#) znova potrdil, da so podnebne spremembe realnost in da človekovo delovanje še naprej vpliva na podnebje na Zemlji;
- po ugotovitvah IPCC sta blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje dopolnilna pristopa k zmanjšanju tveganj učinkov podnebnih sprememb v različnih časovnih obdobjih;
- nacionalne vlade so se v okviru Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC) dogovorile o skupnem cilju, da se povprečni dvig temperature na svetovni ravni ohrani bistveno pod 2 °C v primerjavi s predindustrijskimi temperaturami;
- nacionalne vlade so se v okviru konference Združenih narodov Rio+20 dogovorile o sklopu [ciljev trajnostnega razvoja](#); med njimi je cilj trajnostnega razvoja 7, v skladu s katerim je treba „vsem zagotoviti dostop do cenovno primerne, zanesljive, trajnostne in sodobne energije“; v skladu s ciljem trajnostnega razvoja 11 je treba „zagotoviti, da bodo mesta in naselbine vključujoči, varni, vzdržljivi in trajnostni“, v skladu s ciljem trajnostnega razvoja 13 pa je treba „sprejeti nujne ukrepe za boj proti podnebnim spremembam in njihovim posledicam“;
- pobuda [Trajnostna energija za vse](#), ki jo je leta 2011 začel generalni sekretar ZN, se osredotoča na naslednje tri medsebojno povezane cilje do leta 2030: „zagotavljanje splošnega dostopa do sodobnih energetske storitev“, „podvojitev svetovne ravni izboljšanja energetske učinkovitosti“ in „podvojitev deleža energije iz obnovljivih virov v svetovni mešanici energetske virov“;
- Evropska komisija je konvencijo županov vzpostavila leta 2008, leta 2014 pa začela s pobudo *Mayors Adapt* („župani se prilagajajo“), ki je ključni ukrep [strategije EU za prilagajanje podnebnim spremembam](#) (EK, 2013), da bi vključila lokalne organe in jih podprla pri sprejemanju ukrepov za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje;
- konvencija županov se od samega začetka priznava kot ključni instrument EU, kar je bilo potrjeno zlasti v strategiji [energetska unija](#) (EK, 2015) in [evropski strategiji za](#)

[energetsko varnost](#) (EK, 2014), da bi se pospešil energetski prehod in izboljšala zanesljiva oskrba z energijo;

- EU je oktobra 2014 sprejela [okvir podnebne in energetske politike do leta 2030](#), v katerem je določila nove cilje za podnebje in energijo: vsaj 40-odstotno zmanjšanje domačih emisij toplogrednih plinov, vsaj 27 % energije, porabljene v EU, pridobljene iz obnovljivih virov, vsaj 27-odstotni prihranki energije;
- Evropska komisija je leta 2011 sprejela [načrt za prehod na konkurenčno gospodarstvo z nizkimi emisijami ogljika do leta 2050](#), katerega namen je zmanjšati emisije toplogrednih plinov v EU do leta 2050 za 80–95 % v primerjavi z letom 1990, pobudo pa sta pozdravila tudi Evropski parlament in Svet Evropske unije;
- Odbor regij EU je poudaril svojo okrepljeno zavezo, da bo še naprej podpiral konvencijo županov, npr. s svojo namensko platformo in drugimi orodji, kot so opisana v mnenju Odbora o prihodnosti konvencije (ENVE-VI-006).

PRILOGA III

GLOSAR

- **Prilagajanje podnebnim spremembam:** ukrepi, sprejeti za predvidevanje škodljivih posledic podnebnih sprememb, preprečevanje ali čim večje zmanjšanje škode, ki jo lahko povzročijo, ali izkoriščanje priložnosti, ki se lahko pojavijo.
- **Podnebne spremembe:** vsaka sprememba podnebja, ki se zgodi v nekem obdobju, bodisi zaradi naravne spremenljivosti bodisi zaradi človekovega delovanja.
- **Evidenca emisij:** količinska opredelitev emisij toplogrednih plinov (CO₂ ali ekvivalent CO₂) zaradi porabe energije na ozemlju podpisnika konvencije županov v določenem letu – omogoča opredelitev glavnih virov emisij in njihovih možnosti za zmanjšanje.
- **Blažitev podnebnih sprememb:** ukrepi, sprejeti za zmanjšanje koncentracij toplogrednih plinov, ki se spuščajo v ozračje.
- **Poročilo o spremljanju:** dokument, za katerega se podpisniki konvencije županov zavežejo, da ga bodo predložili vsaki dve leti po predložitvi svojega akcijskega načrta SECAP ter v katerem so opisani vmesni rezultati izvajanja akcijskega načrta SECAP; poročilo je namenjeno spremljanju izpolnjevanja predvidenih ciljev.
- **Možnosti, ki jih ne bomo obžalovali (prilagajanje podnebnim spremembam):** dejavnosti, ki zagotavljajo takojšnje gospodarske in okoljske koristi. Te so smiselne v vseh uresničljivih podnebnih scenarijih.
- **Proizvajalci - odjemalci:** proaktivni porabniki, porabniki, ki poleg tega, da porabljajo energijo, prevzemajo tudi odgovornost za njeno proizvodnjo.
- **Odpornost:** sposobnost družbenega ali ekološkega sistema, da absorbira motnje in pri tem ohrani iste osnovne načine delovanja, ter sposobnost prilagajanja na obremenitve in (podnebne) spremembe.
- **Ocena tveganja in ranljivosti:** analiza za opredelitev narave in obsega tveganja na podlagi analize morebitnih dejavnikov tveganja in ocene ranljivosti, ki bi lahko ogrozili ali škodovali ljudem, lastnini, preživljanju in okolju, od katerega so odvisni – omogoča opredelitev kritičnih območij in tako zagotavlja informacije za sprejemanje odločitev. Ocena lahko obravnava tveganja, povezana s poplavami, skrajnimi temperaturami in vročinskimi valovi, sušami in pomanjkanjem vode, nevihtami in drugimi izrednimi vremenskimi pojavi, pogostejšimi gozdnimi požari, dvigom morske gladine in obalno erozijo (če je primerno).
- **Tveganje:** verjetnost škodljivih posledic ali izgub v družbenem, gospodarskem ali okoljskem smislu (npr. življenj, zdravstvenega stanja, preživljanja, sredstev in storitev), ki bi lahko v določenem prihodnjem obdobju prizadele neko skupnost ali družbo v ranljivem stanju.
- **Akcijski načrt za trajnostno energijo in podnebne spremembe (SECAP):** ključni dokument, v katerem podpisnik konvencije županov opiše, kako namerava izpolniti svoje

zaveze. V njem opredeli ukrepe za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, s katerimi bo dosegel cilje, ter časovne okvire in dodeljene odgovornosti.

- **Ranljivost:** stopnja dovzetnosti sistema za škodljive posledice podnebnih sprememb in njegove nezmožnosti za spopadanje z njimi, vključno s spremenljivostjo podnebja in izrednimi vremenskimi pojavi (nasprotje od odpornosti).